

Rezumat

O evaluare cuprinzătoare a climatului de afaceri regional

Seria Subnational B-READY în Uniunea Europeană (UE) este un proiect condus de Banca Mondială în parteneriat cu Direcția Generală Politică Regională și Urbană (DG REGIO) a Comisiei Europene, care își propune evaluarea și îmbunătățirea mediului de afaceri din diferite regiuni ale UE. În acest an, seria Subnational B-READY acoperă 40 de orașe din șase state membre ale UE: Bulgaria, Croația, Portugalia, România, Republica Slovacă și Ungaria și acoperă 36 de regiuni europene. Această etapă este realizată în continuarea studiilor anterioare Subnational ale Băncii Mondiale realizate în aceste țări între 2017 și 2022. Mai pe larg, rapoarte anterioare Subnational din UE au evaluat mediile de afaceri din Bulgaria, Ungaria și România (2017); Croația, Republica Cehă, Portugalia și Republica Slovacă (2018); Grecia, Irlanda și Italia (2020); Austria, Belgia și Țările de Jos (2021); și Danemarca, Finlanda și Suedia (2022), acoperind 115 locații din 16 state membre ale UE. Aceste studii au pus bazele identificării decalajelor de reglementare și a schimbului de bune practici, în vederea consolidării coeziunii economice regionale a UE. Ca parte a unui efort continuu, echipa lansează a doua rundă de măsurători, care va acoperi peste 60 de orașe din Republica Cehă, Grecia, Irlanda, Italia, Polonia și Spania. O a treia rundă este programată să înceapă în 2025, extinzând evaluarea la mai multe state membre ale UE.

Obiectiv

Obiectivul principal al studiilor Subnational B-READY este de a identifica și de a aborda disparitățile regionale din cadrul reglementare și de a stimula reforme care favorizează creșterea sectorului privat, crearea de locuri de muncă și sustenabilitatea. Seria Subnational B-READY oferă o analiză riguroasă, bazată pe date, a climatului de afaceri la nivel local, oferind informații aplicabile pentru factorii de decizie. Prin examinarea temelor cheie ale ciclului de viață ale unei companii – Înființarea unei societăți comerciale, Spațiul de desfășurare activității (inclusiv Autorizațiile de construire, Autorizațiile de mediu și Transferurile de proprietate), Serviciile de utilități (Electricitate, Apă și Internet), Soluționarea litigiilor și Insolvența companiilor – acest raport oferă un ghid pentru îmbunătățirea proceselor administrative și a cadrelor de regle-

mentare care afectează în mod direct companiile la nivel local în nouă orașe din România: Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Oradea, Ploiești și Timișoara.

Grupul țintă

Această serie de rapoarte Subnational B-READY se adresează unui grup țintă larg, de la responsabili din cadrul autorităților publice centrale și locale, părți interesate din sectorul privat, agenții de dezvoltare, decidenți politici și cercetători. Concluziile sunt menite să ajute aceste grupuri să identifice bune practici, să reducă reglementări deficitare și să stimuleze un mediu de afaceri mai unificat și mai eficient în toate regiunile. În plus, datele colectate servesc drept instrument eficient pentru administrațiile locale, permițându-le să evalueze comparativ și să urmărească performanța în timp nu numai în raport cu standardele naționale, ci și cu valorile de referință internaționale. Seturile cuprinzătoare de date specifice fiecărei țări care stau la baza acestora oferă oportunități ample pentru continuarea cercetărilor în domeniul creșterii și dezvoltării sectorului privat.

Importanța datelor regionale

O înțelegere a dinamicii regionale permite unei economii să fie mai incluzivă și mai sustenabilă în creșterea sa economică. Rapoartele Subnational B-READY oferă guvernelor dovezi necesare pentru a elabora reforme specifice, permițând regiunilor să îmbunătățească climatele de afaceri și să reducă decalajele de performanță. Autorii speră că principalele concluzii vor încuraja învățarea reciprocă între regiuni prin diseminarea bunelor practici observate în orașele cu performanțe ridicate. Este de așteptat ca un astfel de schimb de bune practici să ducă la îmbunătățiri transregionale și, în cele din urmă, să stimuleze competitivitatea în întreaga UE.

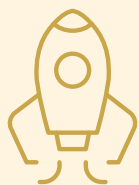
Prin evidențierea atât a realizărilor, cât și a aspectelor care necesită îmbunătățiri, aceste evaluări își propun să sprijine decidenții politici la nivel național și regional în promovarea unor reforme semnificative. Astfel, proiectul exemplifică angajamentul comun al Băncii Mondiale și al DG REGIO de a îmbunătăți coeziunea economică și reziliența în cadrul UE prin analize riguroase și recomandări de politici bazate pe dovezi.

Constatări principale

- ▶ Climatele de afaceri ale orașelor măsurate prezintă diferențe semnificative în patru din cele cinci arii: Spațiul de desfășurare a activității, Serviciile de utilități, Soluționarea litigiilor și Insolvența societăților comerciale. Singura arie uniformă este Înființarea unei societăți comerciale. Această variabilitate subliniază importanța luării în considerare a contextelor locale atunci când se elaborează politici și sisteme de sprijin pentru antreprenori.
- ▶ Niciun oraș nu este lider în toate ariile, deși Oradea se remarcă drept cel mai performant oraș în trei dintre acestea: Spațiul de desfășurare a activității (80,6), Soluționarea litigiilor (75,5) și Insolvența companiilor (71,8), în timp ce Craiova se află pe primul loc la Servicii de utilități (72,9). Atât Oradea, cât și Craiova își mențin performanțele generale solide, neprimind un scor mai mic de 66,8 în niciuna dintre teme. Oradea, de exemplu, a primit scorul 70 la Servicii de utilități, în timp ce Craiova a obținut 66,8 la Insolvența societăților comerciale.
- ▶ Timișoara este singurul oraș care se situează în mod constant în jumătatea inferioară a clasamentului în cele patru teme măsurate care prezintă variații. Orașul București are cele mai mici scoruri din toate orașele la Servicii de utilități (69,1) și Insolvența companiilor (58,6).
- ▶ Cel mai mare decalaj de performanță dintre orașe se înregistrează la Insolvența societăților comerciale, urmat îndeaproape de Spațiul de desfășurare a activității. Aceste domenii sunt cele mai problematice în București, în ceea ce privește Insolvența societăților comerciale, și în Constanța, în ceea ce privește Spațiul de desfășurare a activității, ceea ce indică faptul că există oportunități ample pentru reformă. În schimb, diferența de scoruri este relativ redusă în cazul Serviciilor de utilități și nu există nicio variație între orașe în ceea ce privește Înființarea unei societăți comerciale.
- ▶ Nu există variații între orașe în ceea ce privește calitatea reglementărilor (Pilonul I), deoarece majoritatea reglementărilor sunt aplicabile la nivel național. Diferențele dintre scoruri sunt determinate de diferențele în ceea ce privește calitatea serviciilor publice (Pilonul II) și, într-o mai mare măsură, eficiența operațională (Pilonul III), care măsoară în principal timpul și costurile suportate de companii atunci când interacționează cu agențiile publice relevante.
- ▶ Furnizarea de servicii publice pentru companii variază în orașele din România. De exemplu, timpul pentru obținerea unei autorizații de construire, un proces măsurat în cadrul ariei Spațiul de desfășurare a activității, variază de la 53 de zile în Oradea la 382 de zile în Iași, în timp ce finalizarea recepției la finalizarea lucrărilor de construcții durează 30 de zile în Craiova, în comparație cu 66,5 zile în Constanța. Diferențe mari în estimările de timp se înregistrează și în cazul Soluționării litigiilor (între Oradea și Brașov) și al Serviciilor de utilități (la Electricitate între Craiova cu 180 de zile și București cu 317 zile sau la Apă între Oradea cu 90 de zile și Timișoara cu 145 de zile).
- ▶ Costul este un factor important care determină diferențele în măsurarea Insolvenței societăților comerciale. Lichidarea unei companii costă de cinci ori mai mult în București față de Oradea, iar reorganizarea unei companii este de trei ori mai scumpă în Cluj-Napoca decât în Oradea sau Craiova.
- ▶ Unele bune practici locale pot fi replicate în toate orașele din România, în special cele referitoare la Spațiul de desfășurare a activității (Autorizații de construire), Servicii de utilități (Apă), Soluționarea litigiilor și Insolvența societăților comerciale. Pentru alte arii, orașele din România se pot uita la alte regiuni ale Uniunii Europene și la nivel global, după practici care să contribuie la creșterea competitivității. În domeniul Transferului de proprietate, de exemplu, autoritățile române pot lua ca exemplu Republica Slovacă, în ceea ce privește procesele simplificate care necesită, interacțiune minimală cu o singură agenție.

Aspecte care pot fi îmbunătățite

Înființarea unei societăți comerciale

Aspectele care pot fi îmbunătățite în ceea ce privește Înființarea unei societăți comerciale în România includ creșterea gradului de adoptare a serviciilor online, îmbunătățirea instrumentelor digitale și continuarea simplificării proceselor.

Strategii precum reducerea costurilor pentru cererile online sau introducerea obligativității înregistrării online ar putea încuraja adoptarea mai largă a digitalizării. În plus, o platformă ușor de utilizat și o mai bună îndrumare a antreprenorilor pot îmbunătăți în mod semnificativ mediul înființării unei societăți comerciale.

Spațiul de desfășurare a activității

Aspectele care pot fi îmbunătățite în procesul de autorizare a construcțiilor din România includ armonizarea legislației privind autorizarea construcțiilor și simplificarea avizelor necesare înainte de demararea lucrărilor de construcții.

Introducerea unui singur punct de contact pentru coordonarea avizelor din partea diverselor agenții și urmărirea termenelor de avizare ar putea reduce semnificativ întârzierile. În plus, un proces accelerat pentru obținerea certificatelor de urbanism și reducerea avizelor și autorizațiilor inutile ar spori eficiența. Învățarea din bunele practici din alte țări ale UE, cum ar fi soluțiile cu ghîșeu unic utilizate în Cipru și Malta, ar putea oferi informații valoroase pentru România.

Pentru a îmbunătăți sistemul de avizare de mediu, România ar putea adopta pe deplin o abordare bazată pe riscuri în ceea ce privește avizarea de mediu, similară practicilor din Belgia și Danemarca, unde proiectele mai simple sunt scutite de evaluări de mediu complexe. În plus, implementarea unei platforme online integrate de avizare de mediu ar simplifica procesele, ar reduce birocrăția și ar spori participarea publicului și transparența. Exemplele din Portugalia (SILiAmb) și Ungaria (Magyarorszag.hu) oferă modele de succes pentru astfel de platforme. Aceste sisteme oferă funcționalități care includ canale de comunicare interactive, notificări automate și o platformă online pentru depunerea și gestionarea cererilor.

Pentru a îmbunătăți în continuare administrarea fondului funciar și transferul de proprietate, autoritățile române ar trebui să continue dezvoltarea platformei *eTerra*, inclusiv interconectarea acesteia cu platformele altor agenții. Permitearea schimbului automat de date dintre registre și actualizarea simultană a tuturor înregistrărilor când este modificată o bază de date ar economisi timp și efort la verificarea identității părților sau la obținerea certificatelor de atestare fiscală. În acest sens, România ar putea să se inspire din exemplele de baze de date interconectate cu succes din Letonia și Danemarca. Este important de remarcat că România ar trebui să ia măsuri pentru a se asigura că toate proprietățile private sunt înregistrate și cartografiate și să continue eforturile de digitalizare a înregistrărilor cadastrale și funciare.

Servicii de utilități

Sectorul electricității din România a înregistrat îmbunătățiri în ceea ce privește implementarea și îmbunătățirea platformelor de depunere a cererilor online pentru conectarea la rețeaua de electricitate, deși unele orașe sunt în urma

altora în ceea ce privește dezvoltarea platformelor online pentru depunerea cererilor pentru conectări noi. Aceste platforme modernizate ar trebui însoțite de asistență cuprinzătoare pentru clienți, îndrumare online și campanii de conștientizare, pentru a se asigura că utilizatorii pot folosi cu ușurință sistemele. Transparența și responsabilitatea ar putea fi, de asemenea, îmbunătățite. Colectarea și publicarea de statistici detaliate privind procesul de conectare la rețeaua de electricitate, inclusiv stadiul cererilor, termenii de conectare și costurile, ar contribui la stabilirea unor așteptări clare și realiste atât pentru antreprenori, cât și pentru serviciile de utilități. Raportarea bazată pe date ar putea constitui o măsură indirectă a răspunderii, stimulând operatorii serviciilor de utilități și administrațiilor publice să îmbunătățească performanța și eficiența.

România își poate îmbunătăți serviciile referitoare la apă prin actualizarea cadrului de reglementare pentru a include stimulente financiare și nefinanciare pentru adoptarea practicilor de gestionare a cererii. Introducerea unor politici de tipul „sapă o dată” și reglementarea cerințelor de ca-

lificare pentru operatorii instalațiilor de apă pot îmbunătăți și mai mult eficiența și sustenabilitatea.

În plus, consolidarea serviciilor digitale în toate orașele poate îmbunătăți semnificativ calitatea serviciilor publice. Furnizarea unui sistem de urmărire online a cererilor și oferirea de informații actualizate despre rețelele de utilități vor ajuta dezvoltatorii să planifice mai eficient. În plus, publicarea online a unei liste complete a cerințelor de conectare, inclusiv a documentelor necesare pentru depunerea cererilor, a instrucțiunilor privind procedurile, a costurilor de conectare și a termenelor prevăzute, poate simplifica procesul de aplicare.

Soluționarea litigiilor

Îmbunătățirile propuse pentru procesul de soluționare a litigiilor din România acoperă mai multe domenii principale. În primul rând, pentru a îmbunătăți gestionarea cazurilor în instanțele sale, România trebuie să integreze audierile preliminare în cadrul său de reglementare.

Audierile preliminare oferă judecătorilor control asupra cazurilor încă din faza incipientă, facilitează procesul judiciar prin permiterea examinării preliminare a probelor și sporesc predictibilitatea în ceea ce privește termenul de soluționare. Audierile preliminare pot stimula, de asemenea, utilizarea mecanismelor alternative de soluționare a litigiilor. În al doilea rând, stabilirea unor reglementări clare și stricte privind numărul maxim de amânări în litigiile comerciale, cu limite și excepții specifice, ar asigura soluționarea la timp a litigiilor și ar îmbunătăți eficacitatea procedurilor judiciare. În cele din urmă, România ar trebui să își îmbunătățească serviciile publice digitale. Printre îmbunătățirile utile se numără adăugarea de servicii online, cum ar fi o platformă pentru depunerea digitală a cererilor inițiale în toate orașele și dezvoltarea unei platforme care să permită părților să facă schimburi de documente cu instanțele online.

Insolvența societăților comerciale

Îmbunătățirile propuse pentru procedurile de insolvență din România vizează mai multe domenii principale. În primul rând, pentru a scurta și a îmbunătăți eficiența procedurilor de insolvență și pentru a consolida aplicarea cadrului juridic existent, evaluarea și lichidarea activelor ar trebui simplificate. Deși

Codul de procedură civilă menționează scăderi ale prețu-

rilor în cadrul licitațiilor ulterioare, această etapă nu pare să fie aplicată în practică din cauza rezistenței creditorilor majoritari; prin urmare, au loc numeroase licitații înainte ca activele să fie transferate definitiv, ceea ce prelungeste semnificativ perioada de insolvență. O mai bună clarificare a consecințelor juridice ale nerespectării obligațiilor, împunternicirea judecătorilor să supravegheze și să aplice în mod direct reducerile prețurilor și consolidarea rolului administratorilor de insolvență în negocierea și implementarea reducerilor de prețuri cu creditorii ar contribui la accelerarea acestui proces. În al doilea rând, introducerea unor proceduri specializate pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii (IMM), prin proceduri judiciare și administrative simplificate, va reduce timpul și cheltuielile pentru acești debitori mai mici. În cele din urmă, consolidarea capacității administratorilor și profesioniștilor din domeniul insolvenței prin programe de instruire și calificare pentru judecătorii sindici și alți judecători este esențială pentru o gestionare mai eficientă a cazurilor în așteptare.

Tabelul 1. Rezumatul oportunităților potențiale de îmbunătățire a reglementărilor din România

Temă	Aspecte care pot fi îmbunătățite	Părți interesate relevante
Înființarea unei societăți comerciale	Stimularea adoptării serviciilor de înregistrare online	<ul style="list-style-type: none"> • Oficiul Național al Registrului Comerțului
	Autorizarea lucrărilor de construcții	
Spațiul de desfășurare a activității	Armonizarea legislației privind autorizațiile de construire	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației • Municipality • Birouri de construcții
	Simplificarea procesului de aprobare înainte de demararea lucrărilor de construcții	
	Revizuirea structurii costurilor pentru autorizațiile de construire	
	Extinderea platformelor electronice în cadrul procesului de autorizare a lucrărilor de construcții	
	Avizarea de mediu	
	Adoptarea integrală a unei abordări bazate pe riscuri pentru avizarea de mediu; simplificarea evaluărilor de mediu	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională pentru Protecția Mediului • Birourile locale ale Agenției pentru Protecția Mediului
	Continuarea facilitării participării publicului la procesul de revizuire a evaluărilor impactului asupra mediului	
	Dezvoltarea și implementarea unei platforme online integrate de avizare de mediu	
	Transferul de proprietate	
	Accelerarea digitalizării înregistrărilor pentru a realiza conversia tuturor intrărilor	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI)
Continuarea și aprofundarea integrării platformei <i>eTerra</i> cu bazele de date ale altor agenții		
Asigurarea faptului că toate proprietățile private sunt înregistrate și cartografiate		
Instituirea unui mecanism extrajudiciar la ANCPI pentru a compensa pierderile suferite de părțile private din cauza erorilor din Cartea funciară	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Justiției • Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației • Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI) 	
Servicii de utilități	Electricitate	
	Introducerea și consolidarea platformelor online pentru a simplifica procesul de racordare la rețeaua de electricitate	<ul style="list-style-type: none"> • Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) • Utilități de distribuție • Municipality
	Simplificarea cerințelor pentru obținerea electricității	
	Înlocuirea inspecției la fața locului cu auto-certificarea conformității	
	Analizarea structurii costurilor pentru obținerea unei noi racordări	<ul style="list-style-type: none"> • Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) • Utilități de distribuție
	Îmbunătățirea fiabilității alimentării cu electricitate	
	Creșterea transparenței și a răspunderii prin colectarea și publicarea de statistici	
	Apă	
	Îmbunătățirea disponibilității serviciilor digitale în cadrul furnizorilor de apă	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională pentru Reglementarea Serviciilor Comunitare de Utilități (ANRSC) • Utilități de apă • Municipality
	Luarea în considerare a rolului contractanților privați în lucrările de racordare	
Consolidarea interoperabilității între serviciile de utilități		
Soluționarea litigiilor	Introducerea audierilor preliminare ca tehnică de gestionare a cazurilor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Justiției • Consiliul Superior al Magistraturii
	Reglementarea numărului maxim de amânări	
	Îmbunătățirea digitalizării instanțelor	

Tabelul 1. Rezumatul oportunităților potențiale de îmbunătățire a reglementărilor din România

Temă	Aspecte care pot fi îmbunătățite	Părți interesate relevante
Insolvența societăților comerciale	Optimizarea lichidării activelor în cadrul procedurilor de insolvență	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Justiției
	Introducerea unei proceduri specializate pentru microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii	
	Consolidarea capacității administratorilor și profesioniștilor din domeniul insolvenței	

Sursa: Subnational Business Ready

